

CERCETAREA MODEI FEMININE DIN ANII '90 AI SECOLULUI ALXX-LEA

Tatiana ZANFIROVA, Stela BALAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Moda este oglinda societății în care existăm. Este atât un fenomen cultural, cât și o afacere extrem de complexă și, ca atare, reflectă atitudinile economice, politice și de gender ale unei epoci. Moda evoluează fără încetare, determinată nu de necesitate, ci de un întreg sistem extrem de complex și adânc înrădăcinat, în cadrul căruia diferențele sociale, noutatea în materie de croială și considerațiile economice provoacă schimbarea. Designul vestimentar al anilor 1990 a devenit tot mai divers. Stilul universal al anilor '90 – mai degrabă nu e un stil, dar o nouă abordare a îmbrăcăminteii, un nou principiu de elaborare a costumului și imaginii. Revistele și cărțile, reclamele și chiar îmbrăcăminteii încurajează să fim noi înșine. Individualitatea, propriul stil ce oglindește personalitatea, au devenit principale în modă.*

Cuvinte cheie: *moda, stil, simplitate, funcționalitate, blugi, etnie, stradă.*

Introducere

Ultimul deceniu al mileniului al II-lea a început într-o atmosferă agitată, ca urmare a căderii zidului care izola țările estice de restul Europei. În timp ce harta Europei se fărâmița mereu în mici pete divers colorate, a început și o mișcare inversă, de asociere a țărilor europene în Comunitatea Europeană, asigurând, prin ștergerea granițelor și prin moneda unică, libera circulație individuală. Omenirea a început să speră că în viitor conflictele vor putea fi stinse pe cale diplomatică, într-o lume pacificată.

Cuvântul-cheie al acestei etape a fost "relaxarea", înțeleasă ca scop ideal în toate domeniile, de la destinderea reacțiilor politice la binemeritata odihnă de după efort. Computerul a ușurat munca, posibilă și la domiciliu [1].

1. Particularități distinctive ale modei anilor '90 în vestimentația pentru femei

În modă, creatorii, începând cu Jean Paul Gaultier, au dat lovitura de grație musculoșilor, aducând pe podium manechini firavi, în haine suple, lejere. Era normal ca veșmintele să fie largi, lăsând corpul să respire. De asemenea, nu s-a mai oboșit nimeni să asorteze piesele între ele, cu accesoriile sau cu pantofii, acceptând că "orice merge cu orice" [2].

Efectele acestei stări de spirit asupra modei nu au întârziat. Moschino a prezentat în 1994 o colecție cu titlul "Repetita juvant", cu modele vechi, dar trainice, potrivite pe ici, pe colo, ca de exemplu o jachetă Chanel, dar încheiată, în loc de nasturi, cu ace de siguranță.

Creatorii au început să se preocupe de "garderoba ideală", fixând piesele principale din dulapul unei femei, care să nu trebuiască să fie schimbate din șase în șase luni. Issey Miyake imagina modele plisate, ca veșminte atemporale, iar Agnes B. declara: "Îmi plac hainele pe care le păstrezi mult timp". Revistele de modă de la Paris citau cuvintele lui Cocteau: "Simplitatea crește odată cu rafinamentul" [2].

În anii '90 în schimbul temerii de a nu fi îndeajuns îmbrăcați vine frica de a fi mai dezbrăcat: în vestimentația de zi este indecent să te împopoțonezi. Din cauza varietății stilistice moda începe să piardă poziția de dictatură. A fi la modă este mai ușor ca oricând, este necesar doar de adăugat la elementele de bază una sau două detalii ultramoderne și multe accesorii. Baza garderobei este constituită din vestimentația nu prea scumpă, calitatea căreia s-a mărit considerabil în comparație cu celelalte decenii [3].

Există un fel de uniformă unisex, care s-a răspândit în întreaga lume și în toate păturile sociale: blugii, maioul, pantalonii, puloverul și pantofii comozi – pe talpa plată sau crosete. Acest stil îl utilizează firmele renumite, în mare parte cele italiene și americane, ca Benetton, Guess, Gap, Marko Polo, Banana Republic și altele. Vestimentația cu tendințe spre simplitate și funcționalitate se readuce la viață și la tradițiile parteneriatului artei: cu ascetismul accentuat al costumului se învecinează teatralitatea deliberată și frumusețea.

Accentul se pune de pe însăși vestimentația pe purtătorul acesteia. Bronzul sau invers palidul, figura zveltă devine cel mai important element al imaginii la modă. Încă din timpurile Greciei antice corpului nu i se atrăgea atâta atenție, câtă în anii '90: la multiplele cluburi sportive, apărute încă în anii '80, s-au adăugat cabinetele cosmetologice și chirurgia estetică. Top modelele cu ajutorul televiziunii și a revistelor de modă au devenit exemple de urmat, demonstrând toate realizările din industria modei.

Figura 1. Moda feminină din anii '90 ai secolului al XX-lea [3]

Parisul, Milanul, New Yorkul și Tokyo la fel sunt principalele centre "prêt-à-portè". În ciuda unificării generale în modă, în fiecare capitală este propria sa filozofie și înțelegere a artei. Londra este centrul modei experimentale, șocante, conceptuale și aproape întotdeauna hilare, este strâns legată de costumul istoric și de moda străzii. În Tokyo, s-a combinat tot ce există în lume - de la un costum pur burghez la fanteziile futuriste "avant-garde". În New York sunt puternice tradițiile minimalismului, specificate de Haliston încă în anii '70, nu rămâne în urmă stilul sport. Milanul pune pe conexiunea de libertate și eleganță a stilului lui Trussardi Cerruti, împreună cu luxul extravagant în stil Dolce & Gabbana.

Din a doua jumătate a anilor '90 cea mai modernă îmbrăcăminte era considerată îmbrăcămintea a două case de modă din Milano – Prada și Gucci. Imaginea Casei Prada - un lux modern, discret (nuanțele subtile de culoare și forme simple raționale), simțite pe piele.

În America o mare influență a avut moda din stradă. Stilul Grange, apărut din vestimentatia ruptă a muzicanților grupei Nirvana, a șocat clienții caselor de modă. În esența sa, stilul grange a fost inițial un exemplu clasic antifashion. Îmbăcând haine rupte și vechi, una peste alta și adesea neadecvată mărimumi, muzicanții și fanații săi demonstau o indiferență completă față de normele vestimentare bine definite. Însă datorită apariției solistului grupei la un post tv renumit în astfel de haine vechi și rupte acest stil a devenit unul dintre cele mai populare. Necătând la asemănarea cu stilul hippie al anilor '70, stilul Grange este lipsit de romantica copiilor străzii și lipsit de moda pank teatral colorată.

În Britania atât pe străzi cât și pe podiumuri – stilul Grange s-a contopit cu stilul New Age. Muzica acestui stil este caracterizată prin fluiditate, motive din spațiul cosmic și sunete sintetizate electronice. În vestimentație stilul New Age a apărut într-un amalgam de motive ale diferitelor culturi și stiluri în cadrul unui costum. Spre deosebire de New Age, stilul Grange a fost creat în mod deliberat pentru a accentua imaginea de spiritualitate contemporană [3].

Tema etnică rămâne la fel de populară ca și înainte. Motivele indiene, nipone, chineze în colecțiile Valentino, McQueen, Galliano, Versace (sari), Dolce & Gabbana (fusta sarong în colecția pentru bărbați). Romeo Gigli face variații colorate pe tema desenelor și modelelor costumelor pentru spectacolele sezoanelor de modă ruse în Paris și Londra în anii 1907-1914.

Atenție la problemele de mediu a determinat designerii să utilizeze materiale naturale din bumbacuri nevopsite și din cânepă. Englezoaica Storm Helen, în colecția sa "Second Life" (1992) a prezentat o colecție de modele, refăcute din haine vechi. Iar Catherine Hemnet a lucrat numai cu materiale ecologice. Aceste lucruri ar trebui să se poarte numai cu pantofi confortabili - sandale din piele, pantofi sau cizme plate moi din piele groasă.

Oamenii au început să se îngrijoreze de propria siguranță. Designerii vestimentari au reacționat rapid la acest lucru. Firma italiană "Superga" a lansat o îmbrăcăminte antiglonț, care de asemenea, proteja împotriva ploii acide și radiațiilor ultraviolete, cu atașamente, ca o mască pentru respirație și ochelari de vedere de noapte. Designerul francez Lucy Orta în 1992, a prezentat o colecție de "haine pentru supraviețuire" – costume care dacă era necesar, se converteau în corturi și saci de dormit.

Figura 2. Moda anilor '90 influențată de tema etnică [4]

Încă de la începutul anilor '90 ia amploare mișcarea celor "verzi", ce luptă împotriva utilizării blănurilor naturale în vestimentație. Ocrotitorii naturii aruncau în femeile ce purtau blănuri cu roșii și vopsele. Manechenele și vedetele au făcut declarații că: mai bine ar umbla dezbrăcate decât în haine din blană naturală. Designerii în mare parte au început să elaboreze veșminte din blană sintetică. Primul și cel mai ingenios a fost Mosquino: încă în anul 1989 el a elaborat o haină din ursuleți de pluș [4].

Figura 3. Blana lui Mosquino din ursuleți de pluș [4]

Spre sfârșitul acestui deceniu mitingurile celor "verzi" au devenit mai modeste, deoarece specialiștii ecologi au demonstrat că utilizarea materialelor sintetice este mai daunătoare pentru natură, decât o abordare adecvată a celor naturale. Pe podiumuri iarăși au apărut colecții la care un rol deosebit i se acorda blănurilor.

Dezvoltarea tehnologiei a condus la nașterea kibermodei, parțial generate de stilul punk și filmele fantastice despre viitor, cum ar fi, de exemplu, "Mad Max". Acest stil folosește materiale ultra-moderne

(neopren, Polar fleece) și numeroase detalii tipice pentru sport, muncă sau haine militare: curele, buzunare cu fermoar, chingi convenabile, fermoare, gluga detașabilă, căptușeală, mâneci. Modelele de sex masculin și feminin diferă doar prin dimensiune.

Figura 4. Reprezentarea culorilor și printărilor pe țesătură [5]

Caracteristicile distinctive ale acestei tendințe sunt culorile cheie: roz neon, galben și mov, orice culoare vie și țipătoare, cum ar fi printul "pătat", ce evocă "rave-ul" [5].

Anii '90 au fost perioada cea mai ciudată din modă din cauza confuziei totale de a nu ști exact ce anume s-a purtat, un amalgam greu de înțeles și descris.

Dacă anii '50 au fost caracterizați de rochiile de bal, anii '60 de fuste scurte și anii '70 de revoluție în modă, anii '90 au rămas în ceață.

Designerii de la Levi's și Philips în 2000 și-au unit forțele pentru a elabora îmbrăcăminte - transformer, numită "Divizia Îmbrăcăminte Industriale", sau prescurtat, "ICD +". Aceasta era reprezentată prin impermeabile, pliate până la mărimea unei veste sau scurte, care erau transformate într-o geantă în care erau montate un computer și un telefon.

Concluzii

În această lucrare s-au prezentat particularitățile distinctive ale modei feminine din perioada anilor '90 ai secolului al XX-lea. Idealul uman de frumusețe către care tinde o anumită colectivitate, la un anumit moment dat al istoriei sale, devine, astfel, idealul estetic al epocii. Acest ideal, general-valabil angrenează rezultatele sociale și economice, costumele societății respective și definește caracterologic nația și timpul pe care le reprezintă. Îmbrăcăminte fiind parte componentă a artei se află în strânsă legătură cu celelalte laturi ale artei ca sculptura, arhitectura, pictura, etc., fiind ușor identificată în spațiu și timp. Simplitatea, funcționalitatea și individualitatea, propriul stil ce oglindește personalitatea, au devenit principale în modă. De-a lungul anilor '90 ai secolului al XX-lea strada a dictat moda de pe podiumuri.

Bibliografie

1. Nanu, Adina. *Artă, stil, costum*. București: Editura Moi Media Print, 2007.
2. Nanu, Adina. *Artă, stil, costum*. București: Editura Meridian, 1976.
3. *Мода 90-х. Бунтарская эра*. Prezentat pe <http://www.liveinternet.ru/tags/%EC%EE%E4%E0+90-%F5/>
4. *Мода 90-х годов*. Prezentat pe <http://www.fashnblog.ru/moda-90-x-godov/>.
5. Hodea, R. *Trend Alert: clubbing anii '90*. Prezentat pe <http://www.tabu.ro/trend-alert-clubbing-anii-90/>